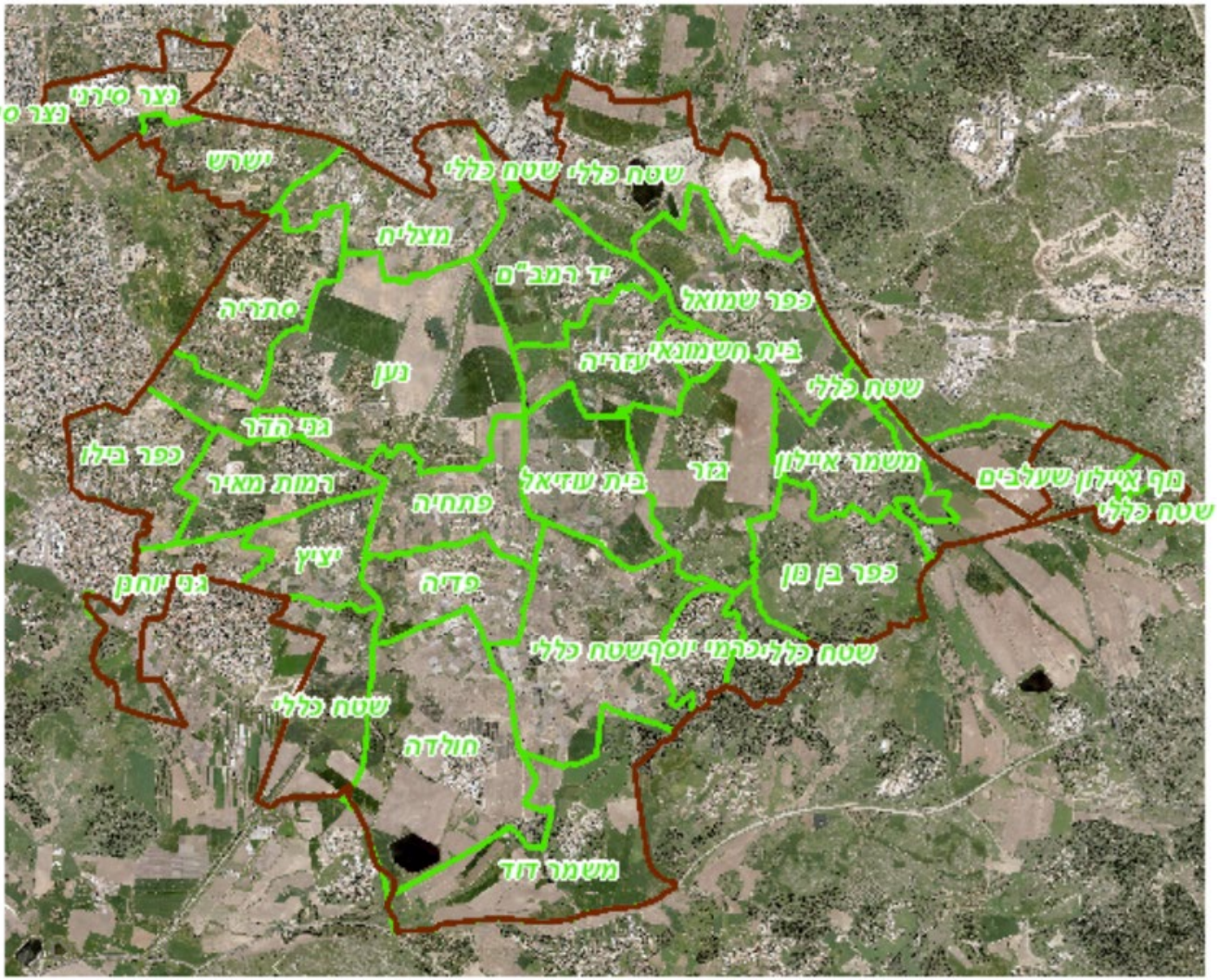
פקיד היערות

מחוז ירושלים

איתן משה

מועצה אזורית גזר

ערים ומועצות מקומיות:

- בית חשמונאי
- בית עוזיאל
- גזר
- גני הדר
- גני יוחנן
- חולדה
- יד רמב"ם
- יציץ
- ישרש
- כפר בילו"
- כפר בן נון
- כפר שמואל
- כרמי יוסף
- סה"כ 25 ישובים

תרומתם של העצים לאדם

לעצים הבוגרים ישנה השפעה רבה הן מבחינה סביבתית אקלימית והן מבחינה אסתטית וחזותית. העצים והצומח תורמים תרומה משמעותית רבה לתפקוד ולמבנה של מערכות אקולוגיות, לבריאות הציבור ולרווחתו וכן לתפיסת הקרקע (מניעת סחף), קליטת מזהמים, נוף, תיירות ותבניתה של הארץ.

במקביל לתנופת הפיתוח ולרצון לדאוג לרווחת הציבור נדרש **האיזון המתאים בין שימור לפיתוח** תוך דאגה לדורות הבאים.

חשיבותם של העצים במרחבים בנויים קיימים וחדשים עולה בקנה אחד עם מאפיינים רבים של העיר במאה ה-21 ובכלל זה **קליטת פחמן דו חמצני, יצירת צל ותנאים נוחים לשהייה בחוץ, הפחתת אי החום העירוני, יצירת מקומות נוחים לשהייה מחוץ לבית וחזות הרחוב והעיר בכלל.**

תרומתם של העצים לאדם

- מיקרו אקלים – הצללה, הקטנת עומס חום
- אקולוגי– ספיחת פיח, אבק ועשן
- ריאה ירוקה
- מיגוון ביולוגי
- העלאת ערך בתים וסביבה
- הסתרת נופים מכוערים
- הקטנת רעש
- חזותי, רגשי ופונקציונאלי

פקודת היערות וחוק התכנון והבניה

השמירה על העצים הבוגרים
בישראל נסמכת על שני חוקים:

- **פקודת היערות** המגדירה
מהו עץ בוגר ואילן מוגן
הטעונים רישיון ואת סוגי
הרישיונות והתנאים להנפקתם.

- **חוק התכנון והבניה** המגדיר
את מעורבותו של פקיד היערות
בשלבי התכנון והרישוי השונים
ואת חובת סימון העצים
בתשריט התכנית.

מהי פקודת היערות

- הפקודה - חקיקה מנדטורית משנת 1926!
- השר המוסמך - שר החקלאות ופיתוח הכפר
- הפרקים בפקודה:

1. הגדרות (סע' 1-2)
2. שמורות יער (סע' 3-13 לפקודה)
3. הגנת אילנות (סע' 14-15 לפקודה)
4. עבירות ועונשין (סע' 17-24 לפקודה)

הגדרות

"עץ בוגר" – עץ שגובהו שני מטרים לפחות מעל פני הקרקע, וקוטר גזעו, הנמדד בגובה 130 סנטימטרים מעל פני הקרקע, הוא 10 סנטימטרים לפחות, ולעניין עץ במגרש שייעודו בתכנית בת-תוקף הוא מגורים – קוטר גזעו הוא 20 ס"מ לפחות

הגדרות

"כריתה" – חיתוך הגזע המרכזי של אילן מוגן או עץ בוגר בלא הותרת בדים, וכן כל פעולה הגורמת או העלולה לגרום למותו של אילן מוגן או עץ בוגר, לרבות ריסוס, הרעלה, הסרת קליפת העץ, שריפת העץ, חיתוך שורשיו או בנייה בתוך תחום קוטר צמרתו או עקירה, למעט עקירה במהלך העתקה.

העתקה – עקירה של אילן מוגן או עץ בוגר משורשו ונטיעתו במקום אחר באופן שיבטיח את המשך צמיחתו

מיהו פקיד היערות?

פקיד היערות: "..פקיד שיתמנה ע"י שר החקלאות להוציא לפועל כל מטרה ממטרות פקודה זו.."

<u>מעמד פקיד היערות</u>

- פקיד היערות – גורם שלטוני/מנהלי
- מתמנה על-ידי שר החקלאות ופועל כשלוחו
- **<u>מחויב לפעול בהתאם להוראות השר שמינה אותו ובכלל זה בהתאם לנהלים ולמדיניות שאישר השר</u>**

הגנה על אילנות

- **סעיף 14** - שר החקלאות יכול להכריז בצו על אילנות מוגנים. כריתה או העתקה שלהם מחייבת רישיון
- **סעיף 15(א)** – "לא יכרות אדם אילן מוגן או עץ בוגר, ולא יעתיקו וכן לא יוביל אדם אילן מוגן או עץ בוגר או חלק מהם... והכל אלא אם קיבל רישיון לכך מפקיד היערות"

שיקולים בקבלת החלטה למתן רישיון

- 15א(א) : לא ייתן פקיד היערות רישיון לכרות אילן מוגן או עץ בוגר, כאמור בסעיף 15(א), אלא לאחר **ששקל בין השאר את תכלית הבקשה ואת** מצבו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי של האילן המוגן או העץ הבוגר שלגביו מתבקש הרישיון כאמור, **ונוכח כי אין** להותירו במקומו או להעתיקו כאמור בסעיף קטן (ג).
- סעיף 15(ד) – השר, לאחר היוועצות עם הוועדה המייעצת, יכול לקבוע מקרים בהם יינתן פטור מרישיון

הגנה על אילנות - המשך

- סעיף 15(ד) – השר, לאחר היוועצות עם הוועדה המייעצת, יכול לקבוע מקרים בהם יינתן פטור מרישיון
- סעיף 15א. (א) – "לא ייתן פקיד היערות רישיון לכרות אילן מוגן או עץ בוגר, אלא לאחר ששקל את, בין השאר, את תכלית הבקשה, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי..."

האתגר – איזון בין השיקולים הנוגדים

האתגר הקשה של פקידי היערות - לאזן בין האינטרסים השונים כאשר יש שיקולים שונים לכאן ולכאן:

- שיקולי פיתוח
- שיקולי בטיחות
- שיקולי בריאות

- חשיבות ותרומה סביבתית
- חשיבות אקולוגית
- חשיבות נופית
- נדירות העץ
- חשיבות היסטורית

תנאים להגשת בקשה לכריתת עץ

מי רשאי להגיש בקשה?

כללים ואמות מידה לקבלת רישיון

הגשת בקשה לפקיד היערות

1. פרטנית-פקודת היערות
(חצרות פרטיות, שטחי עירייה ציבוריים)

דרך המייל
יש לציין בכותרת/גוף המייל:
א. כתובת הבקשה
ב. סיבת הכריתה
ג. בקשה פרטית/בקשה של הרשות

2. תכנון ובניה
(תב"ע, היתרים)

חדש:
רישוי זמין-
גורם מוסר
מידע

דרך המייל
יש לציין בכותרת/גוף המייל:
א. כתובת הבקשה
ב. סיבת הכריתה
ג. בקשה פרטית/בקשה של הרשות

בקשות במסלול פרטני

דרישות סף:

1. מילוי טופס בקשה ע"י בעל הקרקע או מיופה כוח- טופס חתום ע"י הרשות המוניציפלית.
2. אישור זכויות על הנכס
3. תמונות העצים- צבעוניות וברורות

אישורים נוספים:

- סיבה בריאותית- מסמך רפואי
חצר בבית משותף- חתימה של 51% מהדיירים
- סיבה בטיחותית- חוו"ד גוזם מומחה/אגרונום
עצים מפוזרים במרחב- יש לצרף מפה/תצ"א עם סימון העצים

בקשות במסלול תכנון ובניה

תב"ע

1. תשריט מצב מאושר ומצב מוצע הכולל את סימון העצים בשני המצבים
2. תקנון התכנית
3. סקר עצים מפורט על פי נוהל משרד החקלאות

היתר

1. מילוי טופס בקשה ע"י בעל הקרקע או מיופה כוח- טופס חתום ע"י הרשות המוניציפלית
2. תמונות העצים- צבעוניות וברורות
3. במגרש עד 5 עצים- יש להגיש טבלת עצים- מס' העץ, מין, קוטר גזע
4. בכל שאר המגרשים- סקר עצים מפורט על פי נוהל משרד החקלאות
5. תכנית קרקע/פיתוח ע"ג מפת מדידה עם סימון העצים וסטטוס מבוקש
6. תכנית פיתוח עם סימון נטיעות חלופיות

מתוך חוק התכנון והבניה

סעיף 83ג':

היו בתחום התכנית עצים בוגרים, לא יאשר מוסד התכנון את התכנית אלא לאחר שבחן את הצורך בשמירה עליהם במסגרת מכלול השיקולים התכנוניים; שר הפנים לאחר התייעצות עם שר החקלאות ופיתוח הכפר, יקבע סוגי תכניות שלגביהן יידרש מוסד התכנון להתייעץ עם פקיד היערות, כהגדרתו בפקודת היערות, טרם קבלת החלטתו לפי סעיף זה.

השפעת יישום החוק על תהליך התכנון

פקיד היערות הוא הסמכות המקצועית המייעצת למוסד התכנון בעניין עצים בוגרים, והוא שנדרש להכין חוות דעת לתכנית.

חוות הדעת תכלול:

- המלצה לאישור התכנית המוצעת, או לבחינת חלופות לתכנון, בהתחשב בצורך להימנע מכריתה או העתקת עצים קיימים.
- קביעת הוראות והגבלות הנוגעות לשימור עצים באתרם.
- מתן הוראות והנחיות בנוגע להעתקת עצים (במידת הצורך).
- הנחייה בנוגע לנטיעת עצים חלופיים, במידה ומאושר תכנון אשר יגרום בזמן מימוש התכנית לכריתת עצים קיימים.

שלב הרישוי

תקנה 16ה' בתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות)

- "ועדה מקומית לא תיתן היתר הכרוך בהעברה או בכריתה של עצים בוגרים אלא לאחר שהוצג לפניה רישיון לפי פקודת היערות. לא נתן פקיד היערות את עמדתו בתוך 30 ימים ממועד הפנייה אליו, תיתן הועדה המקומית את היתר הבניה. מתן ההיתר אינו בא במקום רישיון לפי פקודת היערות."

תפקידו של פקיד היערות מול מוסד התכנון

שלב התכנון

סמכות מקצועית מייעצת למוסד התכנון לשאלת ההגנה על העצים הבוגרים בשלב המוקדם ביותר של תהליכי התכנון הקיימים והעתידיים.

שלב הרישוי

מתן רישוי ותנאים לכריתה או העתקת עצים כתנאי להיתר בנייה כולל נטיעה חליפית

ערר על החלטה

- על החלטת פקיד יערות עירוני ניתן להגיש ערר, לפקיד היערות הממשלתי, בתוך 14 יום מפרסום רישיון הכריתה\העתקה.
- ערר ניתן להגיש על ידי המחזיקים בקרקע, הרשות המקומית או גורם אחר הרואה עצמו נפגע מהחלטת פקיד היערות העירוני.
- הערר יוגש לפקיד היערות הממשלתי על גבי טופס "ערר על החלטה לגבי רישיון לכריתת/ העתקת אילן/ות מוגן/ים", ויצורפו לו כל המסמכים הנלווים לבקשה המקורית וכן החלטת פקיד היערות העירוני.

תודה.